

Utbytesstudier i Lissabon

Innan avresa

Jag sökte till Lissabon för att jag redan kände landet och kultur mycket väl och kunde portugisiska. Anledningen till detta är att jag är gift med en portugis och hade varit i Portugal många gånger innan, så att åka dit på utbyte var nästan samma sak som att vara hemma. Dessutom hade jag hört mycket bra om portugisiska skolor och bl.a. om ISEG och ville gärna plugga där under en stund.

Jag fått mitt nomineringsbesked innan hela situationen med coronaviruset har tagit över världen, och sen under en viss tid var det lite otydligt i fall man skulle kunna åka på utbyte eller inte, men de flesta Erasmusstudenter fått chansen att genomföra sina utbytesstudier till slut. Både KTH och ISEG var mycket hjälpsamma med alla förberedelser och Erasmus-relaterad pappersarbete. Redan innan avresa visste jag att studier kommer att pågå under ett blandat system när man fick vara i skolan varje varannan vecka för att minska antalet studenter som befinner sig i skolan samtidigt.

KTH erbjuder en möjlighet att skaffa sig en Certificate of Global Competence, då innan avresa kan man läsa en kurs LS1600 Intercultural Competence. Kursen är väldigt spännande och man får lära sig om olika kulturskillnader. Jag tagit kursen under tredje perioden innan utbytesstudier.

Ankomst

Mottagningen på ISEG var jätte varm och trevlig, även om välkomstdagen var något annorlunda pga situationen med coronaviruset. Antalet Erasmusstudenter som kommit på utbyte var också mycket mindre än vanligt och tyvärr hade vi ingen välkomstfest. Portugal hade ett obligatoriskt krav på munskydd inomhus och alla Erasmusstudenter fått ett munskydd med ISEGs logo under en introkväll, vilket var ganska söt. Men generellt personalen på ISEG hade gjort absolut allt möjligt för att vi studenterna kunde trivas och ha det roligt även i den rådande situationen.

Ekonomi

Nästan allt i Portugal är typ två-tre gånger billigare än i Sverige och maten är väldigt, väldigt bra där och dessutom också billig. Man kan äta mycket fisk, skaldjur och bläckfisk, bra frukt och grönt finns året runt. Ett resekort kostar 40 euro och man kan resa runt Lissabon och närliggande städer (Sintra, Mafra osv) med det. Man får CSN som vanligt och dessutom Erasmus stipendium. Det är värt att säga att många ställen speciellt i mindre städer tar bara kontanter och inget bankkort. Detta tyckte jag var väldigt irriterande att ha massa kontanter på sig hela tiden när man behövde betala, t.ex. ett hotellrum. Men man vanner sig till slut.

Boende

Jag bodde tillsammans med min man i en lägenhet lite utanför Lissabon och behövde inte leta efter bostad i förväg. Jag vet att man kan få hjälp av ISEG och olika Erasmus organisationer som Erasmus Life Lisboa med att hitta bostad, men samtidigt alla de lägenheterna är riktade mot utbytesstudenter och kan vara överprisade. Jag pratade med portugisiska studenter och de säger att utbytesstudenter betalar ibland två-tre gånger mer för sina bostäder. Så förutom facebook grupper och sånt kan man kolla även bostäder på olx som är typ portugisiska blocket. Tänk även att nästan alla portugisiska hus har ingen centralvärme eller något värmesystem alls, och det blir väldigt kallt och fuktigt inomhus från

december till februari, oavsett var man bor. Man absolut måste skaffa sig någon liten värmare för att överleva. Den här kylan inomhus under vintermånaderna är något som jag gillar minst när det kommer till Lissabon.

Universitetet och studierna

ISEG är ganska liten och mysig skola med cirka 5000 elever, samtidigt är skolan den äldsta och den bästa skolan inom ekonomi i Portugal, som grundades 1911. Många jämför studier på ISEG med studier på gymnasiet eftersom man går flera kurser samtidigt (vanligtvis fem eller sex) under hela terminen, och grupperna generellt är mindre än grupperna på KTH. Alla lärare är väldigt engagerade och trevliga, kan absolut säga att jag hade kul på alla mina kurser. Samtidigt kontaktet med lärare är mer personligt och ofta kunde jag prata med dem om olika saker efter lektionerna, vilket gillade jag jätte mycket eftersom det hjälpte mig att förstå det portugisiska samhället bättre. Man har samma schemat under hela terminen och vissa dagar kan det vara långa timmar i skolan (vissa dagar slutade jag kl 20:30).

ISEG erbjuder en möjlighet att läsa en kurs i portugisiska som kostar 120 euro, men man får språkstipendium från KTH i fall man vill läsa den. Men man kan inte tillgodoräkna ett språkkurs, då måste man tänka på att det blir en extra kurs utöver de 30 obligatoriska hp som man måste ta. Jag gick kursen Portugisiska B1, men bara eftersom jag redan kunde språket lite grann och ville förbättra mina kunskaper. Med avseende på att terminerna på ISEG är ganska korta och arbetsbelastningen är hög, kanske skulle jag inte rekommendera att ta ett språkkurs extra, bara om man har extra lust och motivation och tänker att använda portugisiska i framtiden.

Kurser

När det gäller kurserna, blev min erfarenhet med kursvalet mycket annorlunda än de elevernas som åkte på utbyte innan mig. Jag tänkte anmäla mig till samma kurser som tidigare utbytesstudenter från mitt program hade läst, men – hoppsan – det gick inte! Kursansvarig från mitt program som bedömer studieplaner sade att t.ex kurserna i Corporate Finance I och II kan man redan eftersom de kurserna motsvarar KTHs kurser AI1142, AI1108 och AI1144 som var redan avklarade, osv. Det är inte tillåtet att innehållet överlappar med KTHs kurser som man hade läst. Så jag hade en utmaning framför mig och hade ändrat min studieplan flera gången innan vi hittade en bra lösning tillsammans med en kursansvarig. Under den första veckan på ISEG kan det hända att vissa kurser kommer att överlappa med varandra tidsmässigt då har man en vecka på sig för att ändra schemat.

Till slut läste jag Operational Marketing (MO-E, 6 hp), International Economics (EI-E, 6 hp), Sociology of Work (STE-E, 6 hp), Social Responsibility and Ethics (RSEE, 4 hp), Environmental Sustainability for Businesses (ESB, 4 hp), European Law (DEUROP-E, 4 hp). Kurserna hade en stark hållbarhetsriktning och handlade mycket om Sustainable Development Goals osv. Min favorit kurs var Environmental Sustainability for Businesses då fick vi läsa hållbarhetsrapporter bl. a och göra ett grupparbete som handlade om välfritt sustainability-ämnet. Min grupp skrivit om en cirkulär ekonomi inom byggandet, vilket var väldigt spännande att skriva om. Samtidigt fem av mina sex kurser hade grupparbete så arbetsbelastningen var ganska hög med mycket skrivandet. Tillsammans med Portugisiska B1 läste jag sammanlagt sju kurser och klarade alla bra.

Pga covid fick vi vara i skolan varje varannan vecka, beroende på studentnumret. De veckorna som vi vara hemma följt vi lektionerna via Microsoft Teams vilket gillade jag mycket mer än Zoom. Tentor kan överlappa lite med KTHs vårtermin.

Staden och landet

Lissabon är en av Europas och världens äldsta städer och detta kan man se i stadens något kaotiska men charmiga planeringen. Lissabon är väldigt färgglad och avslappnad, många hus har fina *azulejo* och folk torkar sin tvätt utanför sina fönster. Portugiserna är trevliga, hjälpsamma och avslappnade människor och kan bra engelska. Personligen tycker jag att portugisisk mat är den bästa i världen, man måste smaka på olika bläckfiskar i fall man gillar sånt.

Det är grönt i Lissabon även under vintermånaderna och man behöver inte mycket kläder heller. Jag åkte dit med bara en ryggsäck och klarade mig mycket bra med bara en regnjacka och vanliga sneakers i vintern. Samtidigt är det roligt att se lokalborna som har dunjackor på sig när det är bara lite mindre än +20 utomhus. Till och med slutet av november badade jag i havet. Portugiserna har en tradition att bada i havet den 1:a januari.

Lissabon har sin signaturdryck som heter *ginja* och från november är det vanligt att kopa och äta kastanjer på gatan. Generellt äter man väldigt sena och långa middagar (kl 22 är helt vanligt), och äter ofta ute. Tänk på att hitta en *tasca* – mest "local" av de restaurangerna och äta en *bifana* där.

Om jag skulle ge bara en tips om kulturskillnader: jämför aldrig Portugal med Spanien, detta uppfattas som väldigt otrevligt även om folk kanske inte säger sånt direkt.

Fritid och sociala aktiviteter

Jag är ingen klubb- eller festmänniska och jag gillar att vandra och tälta mer än att festa. Portugal har otrolig fin natur och det finns många nationalparker som är bra för vandring. Nästan varje liten stad vid kusten har sin surf skola och det går att ta lektioner året runt. Man kan utnyttja sitt Lissabon resekort och kolla närliggande städer som Sintra, men även att åka på en helgresa någonstans kan alltid vara en bra idé. Om man vill åka till Azorerna då är det bättre om man planerar att spendera mer än bara en helg där, eftersom det finns mycket att se där.

Man kan även gå med någon av Erasmus organisationer (Erasmus Life Lisboa eller ESN) som anordnar olika aktiviteter regelbundet och dessutom får man rabatter på t.ex. surf lektioner om man är medlem.

Rekommendationer och övriga reflektioner

Jag är jättenöjd med utbytet, ISEG och alla mina kurser, kan tänka mig att det är ännu roligare under de vanliga omständigheterna. Både KTH och ISEG har jättetrevliga och hjälpsamma International Offices som har alltid varit på plats när jag behövde hjälp. KTHs Certificate of Global Competence erbjuder spännande kurser som man kan dra nytta av under hela sitt liv, tycker jag.